

Preek over Job 38:1-4 – Weet je?

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 104:1,7,8

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 111:1,2,6

Gebed

Schriftlezing: Job 38; 40:1-5; 42:1-6

Zingen: Gez. 1:1-6

Kindermoment:

- Gesprekje met de kinderen
- Zingen: E&R 210: Zeg wie heeft geschapen de bloemetjes
- Filmpje: Weet je? (<https://youtu.be/wX54n67-Kcw>)

Tekst: Job 38:1-4

Preek

Zingen: Lb. 30:1,2,5

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 8:1-6

Zegen

Na de dienst filmpjes en meezingen:

- Opwekking voor Kids 220: God is zo groot (<https://youtu.be/VkRklmDqbHM>)
- God kent jou vanaf het begin (<https://www.youtube.com/watch?v=oJUGKeS1hHc>)
- Gods is zo groot (<https://youtu.be/Ww2FggEgNnk>)
- Beloofd is beloofd (<https://www.youtube.com/watch?v=q92M7qsYgc0>)
-
- Luisterlied: 'Morning has broken' (<https://www.youtube.com/watch?v=rkSYUI3ghuY&list=LLfw50NJQhJD2Vww9WgnNuTg&index=7>)

Gehouden te: Baflo, 30-08-15 (9.30 u.)

Preek

Thema: "Laat zien wat je weet, Job!"

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Weet je?

Wie weet er meer: een professor of een kind uit groep 6 van de basisschool? (Uit een van de andere groepen mag ook!)

Dat is een rare vraag, vind je niet? Jullie weten het antwoord wel. Een professor natuurlijk. Die heeft lang en breed gestudeerd. Hij heeft misschien wel moeilijke, ingewikkelde wetenschappelijke boeken geschreven. Hij weet zoveel, dat hij het ook aan studenten kan doorgeven.

Kinderen op de basisschool moeten / mogen ook nog heel veel leren. Daarvoor ga je naar school. Niet om allemaal op den duur ook een geleerde professor te worden. Als je een vak gaat leren is dat ook goed, timmerman of automonteur of zo. Of verzorgende of verpleegster. Noem maar op.

Zo'n professor weet misschien heel veel, maar alleen op zijn vakgebied. Als je een goede arts of chirurg bent aan het UMCG, dan weet je veel van het menselijk lichaam en van allerlei ziekten. Maar je weet niks van sterrenkunde of van elektrotechniek of van motoren.

Je weet veel, maar nog meer dingen weet je niet. En je hebt meer vragen dan antwoorden. Hoe meer je weet, hoe meer vragen er komen of overblijven?

Ik heb nog een vraag. Wie weet er meer: Job of jij? Job of ik?

Ik denk: Jij. Of toch niet? Job wist op alle vragen van God geen antwoord. Wij op sommige van die vragen misschien wel. In onze tijd zijn mensen met speciale duikboten en camera's naar de bodem van de diepzee geweest en hebben gezien hoe mooi het daar is. Zou ik alle vragen van God wel kunnen beantwoorden? Dan zou ik de slimste mens zijn. Nog wijzer dan Job of Salomo.

Niet dus. Ik zou ook tegen God moeten zeggen: 'Ik pas. Ik weet het niet. Houd maar op met vragen stellen.'

Weet je? Dat is het thema waarover deze eerste periode van het schooljaar op 'De Wierde' gewerkt wordt. Het is ook het thema van de Christelijke Kinderboekenmaand. Die wordt gehouden in de maand oktober.

Het gaat bijvoorbeeld over de aarde, de zee, het licht en het weer. Heel veel vragen daarover. En uiteraard komt het verhaal van de schepping aan de orde. Dat heeft juf of meester vast ook weer verteld op school.

Laat nu de vragen die God aan Job stelt ook precies over dezelfde dingen gaan. (Kijk maar in de BGT.)

Het lijkt wel een quiz – zoiets als 'De slimste mens' – met God de HEER als presentator en enig jurylid tegelijk. Hij daagt Job – en ons – uit:

"Laat zien wat je weet, Job!"

Dat is het thema van deze preek.

2. Adembenemend

De HEER daagt Job uit in een adembenemende test. Hoezo adembenemend?

Nou, de HEER spreekt tot Job *"vanuit een zware storm"*.

Ga maar eens van binnen naar buiten, de zware storm in – windkracht 10 of nog meer – dan moet je naar lucht happen. De storm snijdt je de adem af. De wind neemt je letterlijk de adem.

Dat is hier figuurlijk zo. God verschijnt in een storm en dat is voor de mensen adembenemend. Dat was ook zo toen God verscheen op de berg Sinaï. Dat lezen we in Exodus 19. Aan Elia verscheen de HEER overigens in een adembenemende stilte, ook bij de berg Horeb.

God verschijnt in een storm en laat zo zijn majesteit zien en de mensen komen er van onder de indruk. Job ongetwijfeld ook.

Het was trouwens een wonder, dat God Job antwoord geeft vanuit een zware storm.

Dat was niet vanzelfsprekend. Want God hoefde helemaal niet op de uitdagende vragen van Job in te gaan. Hij hoefde geen antwoord te geven. Hij is God.

Dat heeft Elihu, de laatste van de vijf sprekers in dit bijbelboek, Job ingepeperd. Kijk maar naar de laatste woorden uit zijn laatste betoog.

*"De Ontzagwekkende, die wij niet kunnen vatten,
is groot door zijn kracht en door zijn recht;
wie rechtvaardigheid tentoonspreidt onderdrukt hij niet.*

*Daarom hebben de mensen ontzag voor hem;
hij ziet niet om naar wie zichzelf voor wijs houdt."* (Job 37:23,24)

Dat kan Job in zijn zak steken.

Toch verschijnt de HEER en geeft hij Job antwoord vanuit een zware storm. God ziet blijkbaar toch naar hem om.

3. Job

Even kort iets vertellen over Job.

Hij was echt een goed mens, zegt de Bijbel. *"Hij was eerlijk en trouw aan God. Hij had eerbied voor God en deed nooit iets verkeerd."* (Job 1:1)

Dat vindt God zelf ook. Dat blijkt uit het gesprek van God met de Satan. Maar Job raakte alles wat hij had kwijt, zijn vee, zijn kinderen, zijn vrouw op een bepaalde manier. En zijn gezondheid. Hij werd arm en ziek. En God liet Satan toe om alles van Job af te pakken.

Daar snapt Job helemaal niets van. Eerst aanvaardt Job het allemaal. Hij berust erin. En geeft het over. Maar later komen de vragen: 'Waarom overkomt mij dit? Waarom doet God mij dit allemaal aan?' Hij houdt lange betogen om zijn rechtvaardigheid en zijn gelijk aan te tonen.

Zijn vrienden trekken dat dan in twijfel. 'Als zo iets jou overkomt, dan moet je wel erge zonden hebben gedaan. Dan straft God je.' Die vrienden prikkelen Job om steeds meer in de verdediging te gaan.

En Job komt zover, dat hij God uitdaagt om zich tegenover hem te verantwoorden. Hij stelt in zijn betogen tal van vragen aan God. Laat God zich maar eens uitspreken. Laat hij alsjeblieft nu eens antwoorden.

Hoe herkenbaar voor ons als we in de shit zitten en met ernstige ziekte en met zwaar lijden te maken hebben.

Ik las ergens dat Job in zijn betogen God bestookt met een zestigtal vragen. Ik heb het niet nageteld. Maar dat zal wel.

*"De HEER beantwoordt geen enkele, maar stelt op zijn beurt ongeveer hetzelfde aantal vragen, om hem te doen inzien hoe enorm de kloof is die de menselijke wijsheid van de goddelijke scheidt."*¹

Grappig is dat de kinderen van groep 6 ook ongeveer zoveel vragen verzameld hebben over God en de Bijbel. Dat zag ik in het materiaal van De Wierde, dat ik onder ogen kreeg. Ik telde er 74. Sommige waren dubbele vragen.

"Juf of meester...

- *Hoe konden alle dieren in de ark? Dat zijn er toch veel te veel?*
- *Hoe weet je dat God bestaat?*
- *Hoe kan het scheppingsverhaal geschreven zijn?*
- *Bestonden de dino's in de tijd van Adam en Eva?*
- *Bestaat het kruis van Jezus nog in een museum?*
- *Wat deed de slang voordat hij kroop?"*

Dat waren zomaar een paar vragen van kinderen uit die lange lijst.

De HEER zegt tegen Job:

*"Job, hoe durf je aan mijn wijsheid te twijfelen?
Je praat over zaken waar je niets van weet.
Let op, ik ga je een paar vragen stellen,
en jij moet antwoord geven.
Laat zien wat je weet, Job!"* (Job 38:2,3, BGT)

De HEER reageert hier op wat Job heeft gezegd aan het slot van zijn laatste betoog:

*"Ik zou willen dat er iemand echt naar me luisterde.
Alles wat ik gezegd heb, is de waarheid.
Laat de machtige God nu maar reageren,
laat hij zijn aanklacht maar opschrijven.
Ik zal die woorden aan iedereen laten zien,
ik zal ze trots met me meedragen,
zoals een koning zijn kroon draagt.
Ik kan precies aan God vertellen wat ik gedaan heb.
Ik kan trots zijn op mezelf."* (Job 31:35-40, BGT)

God zegt: 'Sta op, Job, wapen je. Wees een kerel. Zet je schrap. Ik zal je ondervragen. Zeg mij wat je weet. Microfoon open; camera loopt. Job, ben jij de slimste mens? Laat maar zien.'

¹ Studiebijbel In Perspectief, Aantekening bij Job 38:3.

4. Vragenvuur

Wat voor vragen stelt de HEER aan Job? Ze liggen voor een groot deel in de categorie 'Wat weet je van...?'

God begint bij het begin. Vragen over de schepping, over het ontstaan van de aarde en de kosmos. Wat weet Job daarvan? En waar was je toen?

"Waar was jij toen ik de aarde maakte?

Vertel het maar, als je zo veel weet.

Wie heeft de grenzen en de maten van de aarde bepaald?

Dat weet jij vast wel!"

Job was in zijn klachten en verwijten aan Gods adres begonnen bij zijn geboorte. Of daarvoor al. 'Waarom hebt U mij eigenlijk geboren laten worden?' Dat is samengevat de onuitgesproken vraag, de eerste van de reeks.

God sluit daarbij aan en gaat nog een flink stuk verder terug. 'Job, waar was jij toen ik de aarde grondvestte en vorm gaf?'

God vraagt ons: 'Wat weet je van de schepping? Was jij erbij? Vertel eens hoe het gegaan is? En: had het volgens jou ook anders gekund?'

Daar knoopt de HEER dan een hele reeks vragen aan vast. Over de aarde. Over de zee. Over het licht. Over de wereld. Over sneeuw, hagel, regen en ijs. Over de sterren en het weer. Over wilde dieren en vogels.

Dat alleen al in hoofdstuk 38. Dat hebben we gelezen. Maar het volgende hoofdstuk geeft nog meer vragen. En dan komt er ook nog een tweede ronde in hoofdstuk 40 en 41. Het houdt niet op...

Anders dan bij een quiz op tv krijgt Job niet de tijd om vraag voor vraag te beantwoorden. God gaat maar door. Een compleet vragenvuur is het. Adembenemend. De HEER sluit ronde 1 af met:

"Job, je hebt veel kritiek op mij.

Je hebt mij, de machtige God, beschuldigd.

Wil je nu antwoord geven op de vragen die ik stelde?" (Job 40:2, BGT)

"Laat zien wat je weet, Job!"

5. Ik pas

Bij 'De slimste mens' – en bij andere televisiequizen zegt een deelnemer soms: 'Ik pas'. Dan weet hij het antwoord niet op de vraag. Hij krijgt er dan geen punten bij. Maar hij verliest ze ook niet. De volgende deelnemer krijgt dan de beurt. Die kan, als hij de vraag wel weet, punten of seconden scoren. Maar ook hij zegt misschien: 'Pas.'

Feitelijk zegt Job dat ook na Gods eerste vragenronde. 'HEER, ik pas.'

"Job antwoordde:

'Ik ben onbelangrijk.

Wat moet ik nog zeggen?"

*Laat ik mijn mond maar houden.
Ik heb al te veel gezegd,
laat ik nu maar zwijgen.*" (Job 40:3-5, BGT)

HEER, ik zeg niets meer. Is dat een zwakgebod van Job? Of begint hij onder de indruk te raken van Gods macht en majesteit? Begint hij te beseffen dat hij tegen God toch niet op kan? Dat zijn kennis en wijsheid ontoereikend zijn? Dat er enorme kloof is tussen de menselijke en de goddelijke wijsheid?

En God, accepteert hij dat Job past? Denkt hij: 'Ik zal hem niet langer pijnigen? Laat ik maar stoppen met mijn ondervraging.

Nee, want Job moet nog verder komen in zijn besef van eigen kleinheid en van Gods grootheid

Daarom volgt een tweede ronde vragen van de Bovenmeester (met een hoofdletter), God dus. En weer is het adembenemend. De HEER antwoordt Job opnieuw vanuit een zware storm.

*"Let op, ik ga je toch nog een paar vragen stellen,
en jij moet antwoord geven.
Laat zien wat je weet, Job!"*

Deze keer hebben Gods vragen een wat ander karakter. Het zijn er ook niet zoveel als in de eerste ronde. Moet u maar lezen in hoofdstuk 40 en 41. De HEER confronteert Job nu vooral met een paar monsterdieren, die God gemaakt heeft en die hij beheerst. Waar God zelfs gewoon mee speelt. Het monster Behemot en de draak Leviatan. Nijlpaard en pijlstaart, worden ze ook wel genoemd. (Zie Liedboek Bidden en zingen in huis en kerk, nr. 850.)

'Job, zeg eens: Kun jij die monsters pakken en bedwingen? Toe, kijk eens goed en geef een antwoord. Jij was toch zo trots op je rechtvaardigheid en je kracht?'

6. Geloof je?

Er komt nu inderdaad een antwoord van Job. Hij erkent de majesteit en de wijsheid van de HEER. En hij erkent zijn eigen onverstand en dwaasheid in zijn eerdere spreken.

*"Ik weet dat u alles kunt,
voor u is alles mogelijk.
U vroeg: 'Hoe durf je aan mijn wijsheid te twijfelen?
Je praat over zaken waar je niets van weet!'
U hebt gelijk, ik heb er geen verstand van.
Ik praatte over dingen die ik niet begrijp."* (Job 42:2,3)

Doen wij dat vaak ook niet: twijfelen aan Gods wijsheid en praten over dingen waar we geen verstand van hebben. En dan willen we God op ons matje roepen. Hij moet maar eens zeggen, waarom we al die ellende meemaken in ons leven en in de wereld. 'God, waar bent u? Waarom.....?'

We snappen er geen bal van. Het gaat ons volledig boven de pet. En antwoord geven op de vragen die God ons stelt kunnen we niet.

Laten we, net als Job, dat maar eerlijk erkennen en tegenover God belijden. En dan ons leven en deze wereld aan God overgeven. God is groot en wijs genoeg om zich er mee te redden.

In een van de liedjes die de kinderen van De Wierde bij dit thema leren, staat het zo:

*"Niemand kan beseffen hoe God denkt,
Hij is de Schepper die het leven schenkt.
En zijn gedachten zijn veel groter dan
dat, wat een mens bedenken kan!"²*

Job heeft in de storm en in het vragenvuur God gezien, terwijl hij God eerst alleen kende van horen zeggen. En Job is zeer onder de indruk van Gods oneindige wijsheid en majesteit.

God vraagt: Weet je? Maar ook: Denk je? Daar bovenuit gaat: Geloof je? Dus: 'Weet je? Denk je? Geloof je?'

Job moest in al zijn ellende niet leren begrijpen, maar leren geloven.

Ik kom even terug bij een vraag uit het begin van de preek. Wie weet er meer: Job of jij?

Jij, denk ik. Als jij gelooft als een kind, zoals de Meester Jezus zijn leerlingen aanbeveelt en opdraagt.

Dat betekent niet afwaardering van onderzoek en wetenschap. Maar het erkennen van Gods majesteit en het leren vertrouwen op zijn wijsheid en liefde.

De Bijbel zegt:

"Als we geloven, worden we gered. Dan wordt onze hoop werkelijkheid. En door ons geloof weten we zeker dat Gods hemelse wereld bestaat. Ook al kunnen we die nog niet zien." (Hebreeën 11:1)

Weet je:

*"God is almachtig maar vergeet dit niet:
dat Hij van ons houdt en in alles voorziet.
Wij zijn zijn kind'ren voor nu en altijd!
Kom prijs de Heer, de Majesteit!"*

Amen

² Opwekking voor Kids 220.